

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 25. maijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 69/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.⁶ panta sestās daļas 4. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. un 96. pantam un spēkā neesošu no [datums].

2. Apstrīdētā norma noteic, ka notiesātajiem atklātajos cietumos ir tiesības brīvības atņemšanas iestādes dienas kārtībā paredzētajā laikā uzņemt pie sevis viesus, saņemt sūtījumus vai pienesumus bez ierobežojumiem.

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas

neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai. Atbilstoši šā panta sestās daļas 1. punktam pieteikuma iesniedzējam pamattiesību aizskārums jāpamato.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma personai aizskar šīs Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2020. gada 30. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-08-01 11. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs izcieš brīvības atņemšanas sodu atklātajā cietumā. Viņš norāda, ka apstrīdētā norma vispārīgi nosaka notiesāto tiesības uzņemt pie sevis viesus, taču neparedz obligāti nodrošināmo apmeklējuma ilgumu. Pamatojoties uz apstrīdēto normu, cietuma, kurā ievietots Pieteikuma iesniedzējs, dienas kārtībā noteikts, ka notiesātajiem ir tiesības uzņemt pie sevis viesus brīvdienās noteiktā laikā un vienīgi īslaicīgi – līdz divām stundām. Tādējādi viņam esot liegtas ilglaicīgas satikšanās ar māti. Turklāt saskaņā ar citā Latvijas cietumā noteikto kārtību viesus esot iespējams uzņemt arī katru darba dienas vakaru, savukārt slēgtajā cietumā, kur viņš sodu izcieta iepriekš, esot paredzētas ilglaicīgas satikšanās ar radniekiem. Pieteikuma iesniedzējs lūdzis pārcelt viņu uz cietumu, kas atrodas tuvāk viņa mātes dzīvesvietai un kur viesu uzņemšana iespējama arī darba dienās, taču viņa lūgums ticis noraidīts. Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētā norma aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 96. pantā ietvertās pamattiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, kā arī pārkāpj Satversmes 91. pantā ietverto tiesiskās vienlīdzības principu.

Apstrīdētā norma paredz vienīgi iespēju notiesātajiem atklātajos cietumos pie sevis uzņemt viesus, norādot, ka laiku šo tiesību īstenošanai paredz cietuma dienas kārtība. To, ka notiesātajam piešķiramas gan īslaicīgas tikšanās – uz laiku no pusotras līdz divām stundām –, gan ilglaicīgas tikšanās – uz laiku no divpadsmit līdz četrdesmit astoņām stundām –, nosaka Latvijas Soduzpildes kodeksa 45. panta pirmā daļa. Atbilstoši minētā panta devītajai daļai, lemjot par piešķiramās satikšanās ilgumu, cietuma priekšnieks ņem vērā notiesātā uzvedību cietumā un nepieciešamību nodrošināt satikšanās iespēju pārējiem notiesātajiem. Savukārt 45. panta desmitā daļa noteic, ka šajā pantā minētos cietuma priekšnieka lēmumus var apstrīdēt un pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā. No pieteikuma

nav gūstams apstiprinājums tam, kādā veidā tieši apstrīdētā norma aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 91. un 96. pantā ietvertās pamattiesības.

Pieteikumā paustie apsvērumi par to, ka Pieteikuma iesniedzējam nav bijusi iespēja īstenot viņa vēlmēm atbilstošu satikšanos ar māti, attiecas uz tiesību normu piemērošanu un interpretāciju. Taču Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu interpretācijas un piemērošanas jautājumus konkrētā gadījumā.

Savukārt pieteikumā paustie apsvērumi par to, ka Pieteikuma iesniedzējs nepamatoti nav pārvietots uz citu brīvības atņemšanas iestādi, attiecas uz Latvijas Soduzpildes kodeksa 13.¹ pantu, kas regulē notiesāto ievietošanu brīvības atņemšanas iestādē. Atbilstoši Senāta judikatūrai ieslodzītajam varētu būt tiesības lūgt tā pārvietošanu uz citu ieslodzījuma vietu, ja ieslodzītā atrašanās konkrētā ieslodzījuma vietā tālu no viņa ģimenes dzīvesvietas liedz viņam uzturēt attiecības ar ģimeni un tādējādi rada tiesību uz ģimenes dzīvi aizskārumu. Šādā gadījumā persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu (*sk. Senāta Administratīvo lietu departamenta 2024. gada 23. februāra rīcības sēdes lēmumu lietā Nr. SKA-211/2024 2. punktu*).

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

noļēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 69/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina